

Hi ha moments en què cal fer una anàlisi amb certa perspectiva per a posar de relleu fets i persones que, per la seua transcendència, marquen un abans i un després en la trajectòria d'un poble. Com és el motiu pel qual estem ací. El fet és la nostra llengua i cultura i la persona Josep Lluís Bausset.

- Parlem la llengua en què escoltàrem les primeres paraules, la llengua materna, el valencià. Ningú no hauria de gosar a negar aquest dret, com tampoc el dret a aprendre en la pròpia llengua. Però això ha passat i encara és notícia en massa ocasions. El dret a parlar i aprendre en la teua llengua deuria figurar en la Declaració dels Drets Humans, junt al Dret a la llibertat d'expressió.
- Nosaltres aconseguírem aquest dret el 1983, quan la Generalitat Valenciana promulgà la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià. Solament aleshores, comptàrem amb la cobertura legal necessària per atendre al clamor de nombroses iniciatives per a portar el valencià a l'àmbit acadèmic, particularment a les escoles i instituts. És a dir, fa vint-i-set anys que començàrem a sentar les bases per a una tímida recuperació de la llengua, que no sempre compta amb el compliment institucional.
- Per sort per a alguns, vint-i-cinc anys abans d'aquella llei, és a dir, fa 50 anys, en plena dictadura, hi hagué un professor que explicava en valencià els principis de la física i química, i demostrava la validesa de la nostra llengua per a l'ensenyament.

El nom d'aquell professor és Josep Lluís Bausset. Bausset emprava el valencià com a llengua vehicular i com a llengua curricular, com a llengua de comunicació i d'instrucció. Fa 50 anys, Bausset vingué a normalitzar a l'aula allò que a casa i al carrer era normal. I ho va fer primerament a l'Alcúdia i, després, a tots els instituts per on va exercir la seua tasca docent.

- Passaren els anys i, a les portes de la democràcia, Bausset també va intuir que s'imposaria el sentit comú i que es faria ensenyament del valencià i en valencià. Però, prèviament, calia formar el professorat que hauria de portar endavant el projecte. I així va ser com va reunir al seu voltant un nodrit grup de mestres de l'Alcúdia i de tota la Ribera els quals, asseguts als pupitres d'una escoleta provisional, aprenuérem els conceptes gramaticals i ortogràfics imprescindibles per a engegar un procés que hauria de portar el valencià a les aules amb honors de primera llengua.

- A aquelles iniciatives li'n seguirien moltes altres, com l'organització a l'Alcúdia de les campanyes Carles Salvador, durant 10 anys; classes de valencià per adults, amb el qual vaig col·laborar. Classes on acudien estudiants i gent treballadora que, després de l'estudi o la jornada laboral, volien aprendre a llegir i escriure correctament en valencià, o conèixer les obres més importants de la nostra literatura.

- La lluita perquè el valencià sobrevisquera ha estat permanent i hui en dia, després de rebre homenatges, premis i

reconeixements de tota mena, Bausset continua clarivident i lúcid en la conversa o des de les pàgines del diari, en valencià, amb esperit crític, que és la manera que ha triat per a viure o sobreviure.

- De vegades m'he fet una reflexió que ara us trasllade: De quina manera podríem gratificar Bausset per haver-nos transmés l'estima per la llengua i pel País? Com podríem recompensar-lo? Personalment, jo crec que de cap manera. No hi ha res que puguem oferir-li que estiga a l'alçada del servei que està prestant a la societat. Ni tan sols aquest homenatge, que vol ser l'expressió sincera d'un sentiment col·lectiu.

- O pot ser sí. Tal vegada hi haja una manera de correspondre als seus afanys: usar la nostra llengua, el valencià, i exigir-ne el seu ús als àmbits socials, educatius i als mitjans de comunicació. És a dir, fer com ell: exercir de valencians de dret i de fet.

- Bausset, ja sé què després d'aquest acte em diràs: *“Això no se li fa a un amic, i encara menys, si eixe amic té 100 anys.”*

Però aquest és també, o almenys així ho considerem, un acte de reconeixement i un homenatge als valors que tu has defensat al llarg de la teua trajectòria exemplar.

Josep Lluís Millo